

Viite

Epävirallinen koheesiopolitiikan, alueellisen koheesion ja kaupunkipolitiikan ministerikokous 20. - 21.5.2025

Neuvoston puheenjohtajavaltio Puola on kutsunut koheesiopolitiikasta, alueellisesta koheesiosta ja kaupunkiasioista vastaavat ministerit epäviralliseen kokoukseen Varsovaan.

Suomea kokouksessa edustaa työ- ja elinkeinoministeriön osastopäällikkö Tiina Korhonen.

Puheenjohtajavaltio korostaa kutsussaan, että Euroopan nykyiset haasteet ja unionin strategiset painopisteet korostavat paikkaperusteisen politiikan ratkaisevaa merkitystä tavoitteiden saavuttamiselle.

Kokouksessa on tarkoitus hyväksyä ministereiden yhteinen julkilausuma EU:n, kansallisten ja alueellisten politiikkojen alueulottuvuuden vahvistamiseksi. Rahoitusta ei tässä yhteydessä käsitellä. Julkilausumaan on sisällytetty toteamus siitä, että sillä ei ennakoida jäsenvaltioiden näkemyksiä komission ehdotukseen vuoden 2027 jälkeisestä monivuotisesta rahoituskehyksestä eikä koheesiopolitiikan väliarvioinnista.

Yhteinen julkilausuma on Suomen hyväksyttävissä.

Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Asialista:

Ministereiden yhteinen julkilausuma EU:n, kansallisten ja alueellisten politiikkojen alueellisuuden vahvistamiseksi

- *työistunto ja hyväksyminen*

s. 3

Työ- ja elinkeinoministeriö

Muistio

EU/299/2025-TEM-10

Rantahalvari Pasi

9.5.2025

Ministerien yhteinen julkilausuma EU:n, kansallisten ja alueellisten poliitikkojen alueulottuvuuden vahvistamiseksi

Kokous

Epävirallinen koheesiopolitiikan, alueellisen koheesion ja kaupunkiasioden ministerikokous**20.-21.5.2025**

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-puheenjohtajamaa Puola järjestää koheesiopolitiikan, alueellisen koheesion ja kaupunkiasioden epävirallisen ministerikokouksen Varsovassa 20.-21.5.2025.

Kokouksessa keskustellaan yhteisistä politiikkakysymyksistä painottuen erityisesti paikaperusteisuuden tärkeyden korostamiseen. Huomioiden tarve säilyttää ja vahvistaa EU:n, kansallisten ja alueellisten poliitikkojen alueulottuvuutta tarkastellaan mahdollisuuksia vahvistaa poliitikkojen alueellisuuden huomioimista eri tasoilla.

Kokouksessa on tarkoitus hyväksyä koheesiopolitiikan, alueellisen koheesion ja kaupunkiasioden ministerien yhteinen julkilausuma edellä mainittuihin haasteisiin vastauksiksi. Epävirallisessa ministerineuvostossa ei tehdä päätöksiä.

Julkilausumassa tuodaan esiin, että se ei ennakoivuotteluja vuoden 2027 jälkeisestä monivuotisesta rahoituskehiksestä ja koheesiopolitiikan väliarvioinnista.

Yhteisen julkilausuman esitystä on käsitelty Puolan puheenjohtajakaudella alueellisesta koheesiosta vastaavien ja kaupunkiasioista vastaavien ylijohtajien kokouksessa huhtikuussa.

Kokouksessa esitellään myös Alueiden komitean lausunto ”Koheesiopolitiikka EU:n päämäärien ja uudistusten keskeisenä moottorina: kuinka rakentaa suorituserusteisuuden pohjalle kunnioittaen samalla desentralisaatiota, kumppanuutta ja monitasoisia hallinnointia.

EU-rahoitusta ei tässä yhteydessä käsitellä.

Komissio antaa monivuotisen rahoituskehys ehdotuksen heinäkuussa 2025 mennessä, jonka jälkeen komissio antaa ehdotuksen koheesiopolitiikan lainsäädäntöpakettista uudelle ohjelmakaudelle.

Suomen kanta

Yhteinen julkilausuma on Suomen hyväksyttävissä.

Pääasiallinen sisältö

Yhteisen julkilausuman keskeiset kohdat:

Pidetään taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta yhtenä keskeisenä EU:n painopisteenä, sellaisena kuin se on kirjattu perussopimukseen, ja kehoitetaan Euroopan komissiota panemaan sen täytäntöön yhdessä turvallisuutta, puolustusta, resilienssiä, kilpailukykyä sekä vihreän ja digitaalisen politiikan jatkamista koskevien uusien painopisteiden kanssa; sen lisäksi, että demografisiin haasteisiin vastataan toisiaan vahvistavalla ja alueellisesti tasapainoisella tavalla ja puututaan tarvittaessa myös kohtuuhintaisiin asuntoihin. Nämä painopisteet nimetään julkilausumassa EU:n yhteisiksi painopisteiksi.

Pidetään myönteisenä Euroopan komission tiedonannossaan ”Tie seuraavan monivuotiseen rahoituskehukseen” ilmaisemaa sitoumusta EU:n politiikkojen parempaan koordinointiin. Korostetaan, että jotta koordinointi olisi tehokasta, siinä olisi otettava huomioon asiaan kuuluvien EU:n politiikkojen alueellinen ulottuvuus.

Tunnustetaan tarpeen laatia tietoon perustuva aluekehitysvisio, jossa otetaan huomioon asiaan kuuluvien alakohtaisten EU-prioriteettien keskeiset alueelliset vaikutukset ja Euroopan kannalta merkittävät erot.

Korostetaan, että em. visiota olisi seurattava yhteinen ymmärrys siitä, miten koheesiota ja alueellista kehitystä voidaan edistää keskittyen samalla EU:n yhteisiin painopisteisiin.

Korostetaan että koheesiopolitiikalla on jatkossakin oltava keskeinen rooli alueellisten ja alueiden välisten erojen kaventamisessa koko EU:ssa ja että sen on edistettävä alueellista sopeutumista käynnissä oleviin siirtymiin varmistaen, ettei yksikään alue ja kukaan jää jälkeen ja että kaikilla alueilla ja yhteisöillä on mahdollisuus edistää EU:n yhteisiä painopisteitä. Kaikkien alueiden olisi voitava hyödyntää täysimääräisesti voimavarojaan ja vahvuuksiaan.

Vaaditaan, että koheesiopolitiikan keskeisten periaatteiden mukaisissa monitasoisissa hallinnossa, kumppanuudessa ja paikkaperustaisessa lähestymistavassa sekä jaetussa hallinnoinnissa olisi

kohdennettava asiaankuuluvat EU:n politiikat tukemaan kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten osallistumista EU:n strategisten ja lainsäädäntökehysten suunnitteluun ja täytäntöönpanoon varmistaen, että niiden näkemykset otetaan huomioon päätöksenteossa.

Korostetaan tarvetta arvioida EU:n politiikkojen alueellisia vaikutuksia sekä arvioida EU:n asetusten ja EU:n ohjausjakson alueellisia vaikutuksia, jotta EU:n yhteiset painopisteet voidaan saavuttaa tehokkaammin.

Tunnustetaan, että SEUT-sopimuksen 174 ja 349 artiklassa tarkoitetut alueet tarvitsevat erityistä huomiota niiden ainut laatuisten kehitysolosuhteiden vuoksi. Tunnustaa samalla, että joihinkin EU:n alueisiin kohdistuu merkittäviä muuttoliikkeeseen, ilmastouhkiin tai stagnaatioon liittyviä paineita, jotka edellyttävät myös riittävää huomiota ja räätälöityjä toimia. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä niihin jäsenvaltioihin ja alueisiin, joihin Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan eniten vaikuttaa, erityisesti Venäjän ja Valko-Venäjän sekä Ukrainan naapurialueisiin.

Korostaan, että on tärkeää vastata erilaisiin asumisen haasteisiin koko EU:ssa, mukaan lukien tarpeen hiilineutraaliin ja kohtuuhintaiseen asumiseen.

Kehotetaan komissiota varmistamaan, että vuoden 2027 jälkeistä aikaa koskevat EU:n strategiset, lainsäädännölliset ja taloudelliset puitteet sekä nykyiset poliittiset toimet, erityisesti kaupunkien uusi poliittinen ohjelma, sisältävät alueellisen ulottuvuuden ja edistävät tehokkaasti haasteisiin vastaamista ja EU:n yhteisiä painopisteitä.

Edellä mainitun saavuttamiseksi on tarpeen ottaa säännöllisesti käyttöön asiaan kuuluvien EU:n politiikkojen ja lainsäädännön alueellisia vaikutusarviointeja ja niiden vaikutuksia erityyppisiin alueisiin, jotta vältetään alueellisten erojen kärjistymisen ja ei-toivotut vaikutukset eri alueisiin.

Edistetään asumista koskevien EU:n politiikkojen ja kansallisten asuntopoliitikkojen välistä synergiaa siten, että paikalliset, alueelliset ja kansalliset viranomaiset voivat osallistua siihen aktiivisesti toissijaisuusperiaatetta noudattaen. Koska asuminen on yhteiskunnan hyvinvoinnin perusedellytys, asuntopoliitiikkaa olisi pidettävä sosiaalisen osallisuuden, kestävien paikallis - ja aluetalouksien, kestävyys ja alueellisen koheesion mahdollistajana, jolla varmistetaan, että kaikenkokoiset alueet ja kaupungit ja niiden toiminta-alueet pysyvät kilpailukykyisinä ja houkuttelevat osaajia, yrityksiä ja investointeja.

Harkitaan asiaankuuluvien kansallisten politiikkojen alueellisten vaikutusten arviointia, jotta alueellinen epätasapaino ei kärjisty eikä kasvukuvioiden keskittyminen vahvistuisi.

Edistetään alueellisen agendan periaatteiden täytäntöönpanoa politiikan kehittämisessä ja hallinnossa paikkaperustaisuuden vahvistamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Alue- ja rakennepolitiikan EU4-jaosto (laaja kokoonpano) 9.5.2025
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 14. – 16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Yleisten asioiden neuvostossa käsiteltiin koheesiopolitiikkaa Belgian puheenjohtajuus kaudella 18.6.2024 Luxemburgissa, jolloin hyväksyttiin neuvoston päätelmät komission yhdeksännen koheesiokertomuksen tiedonannosta.

Neuvoston hyväksymien päätelmien keskeiset kohdat ministerien yhteisen julkilausuman liittyen:

1. Muistuttaen nykyisistä ja esiin tulevista haasteista, joita ovat vihreä ja digi-siirtymä, ilmaston muutos ja sen negatiiviset vaikutukset, muuttoliike, lisääntynyt globaali kilpailu sekä EU:n kilpailukyvyyn, yhteyksien, strategisen autonomian tarpeet samalla, kun suojataan avoin talous. Haasteena on myös geopoliittinen epävakaus EU:n ulko-rajoilla ja erityisesti jäsenmaissa ja alueilla, joissa Venäjän aggressiivinen sota Ukrainaa vastaan tuntuu eniten, kuten erityisesti Venäjään ja Valko-Venäjään sekä Ukrainaan rajoittuvilla alueilla;
2. Huolestuneisuus demografisista haasteista, jotka edelleen lisäävät painetta kansallisiin budjetteihin vaikeuttaen osaamisen ja työvoiman saatavuutta sekä myös työmarkkinahaasteista, kuten nuorisotyöttömyydestä ja osaavuuden kehitysloukoista;
3. Kutsuen komissiota harkitsemaan 2027 jälkeiselle ajalle tarkoituksenmukaisia koheesiopolitiikan keinoja, jotka mahdollistavat räätälöiden tuen alueille erityisesti vihreän, digin, teollisuuden ja demografian haasteisiin vastaamiseksi sosio-ekonomisen kehittämisen eri tasoilla;

4. Painottaen, että hyvä hallinto, vahvat instituutiot, oikeusvaltioperiaatteen kunnioitus sekä vahva hallinnollinen kapasiteetti ovat tärkeitä koheesiopolitiikan tehokkaalle suunnittelulla ja toimeenpanolle.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Pasi Rantahalvari, TEM, p. 0295 047 280
Neuvotteleva virkamies Petri Haapalainen, TEM, p. 0295 064 922
Erityisasiantuntija Olli Voutilainen, TEM, p. 0295 064 919
Ympäristöneuvos Timo Turunen, YM, p. 0295 250 303
Neuvotteleva virkamies Olli Maijala, YM, p. 0295 250 174
EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, VNEUS, p. 0295 160 144

VAHVA-tunnus

EU/299/2025

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet